

2. ÜNİTE : KÜLTÜR VE MİRAS

2.1 Somut kalıntılarından yola çıkarak kadim uygarlıkların insanlık tarihine katkılarını fark eder.

Tarih Bilimi Temel Kavramlar

Yüzyıl: Yüzyıllık zaman bölümlerine denir.

Milat: Hz. İsa'nın doğumu

Çağ: Benzer sosyal ve siyasal olayların yaşandığı dönem

Tarih Çağları: İlk çağ, Orta çağ, Yeni Çağ, Yakın Çağ olmak üzere dört bölümden oluşur.

1. MEZAPOTAMYA MEDENİYETLERİ

Mezopotamya; tarih boyunca Fırat ve Dicle nehirleri arasında kalan, Güneydoğu Anadolu'dan başlayıp Basra Körfezine kadar uzanan bölgeye denir.

*** Mezopotamya medeniyetlerinin yapı malzemesi olarak toprak kullanmaları nedeni ile günümüze kadar tarihi yapıları varlığını koruyamamıştır.

Mezopotamya Uygarlıkları

1. Sümerler
2. Babiller
3. Asurlar

1. SÜMERLER

✓ Dünyanın ilk bilinen uygarlığıdır.
✓ Mezopotamya'da kurulan ilk uygarlıktır.
✓ İlk defa yazıyı kullanarak tarih çağlarını başlatmışlardır.

✓ Şehir devletleri şeklinde örgütlenmişlerdir en önemli şehirleri Ur, Uruk, Lagaş'tır.

*** Yazıyı bulmaları bilginin kalıcılığını ve gelecek kuşaklara aktarımını sağlamıştır.

*** İlk yazılı hukuk kurallarını oluşturmuşlardır.

*** Tarihte ilk tekerleği kullandılar. Tekerleği bulmaları iletişim ve ulaşımında gelişmelerine zemin hazırlamıştır.

*** “Ziggurat” denilen 7 katlı 3 bölümden oluşan tapınaklar yapmışlardır, bu tapınakların ilk bölümünü tahıl ve meyve ambarı ikinci bölümünü eğitim ve ibadet alanı üçüncü ve en üst bölümünü ise gözlemevi olarak kullandılar.

***Astronomi ile ilgilendiler, ay ve güneş tutulmasının inceleyerek Ay Takvimini yaptılar. gezegenleri buldular

*** Matematikte dört işlemi hesapladılar.

2. BABİLLER

❖ En önemli hükümdarları Kral Hammurabi'dir.

*** Kral Hammurabi “Hammurabi Kanunları” adıyla tarihte bilinen ilk anayasayı hazırladı. Bu hukuk kuralları kısasa kısas içermektedir. (Kısasa kısas suçluyu yaptığı suç ile cezalandırmak anlamına gelir.)

✓ Astronomi ile ilgilenmiş, güneş saatini bulmuşlardır.

✓ Kral Hammurabi eşi için “asma bahçeleri”ni yaptırmıştır ve dünyanın yedi harikasındandır.

✓ Kral Hammurabi ülke denetiminin sağlayabilmek için “Babil Kulesi'ni” inşa ettirmiştir.

3. ASURLULAR

✓ Başkentleri Ninova'dır.

✓ *** Tarım yerine ticaret ile uğraşmış Anadolu'da ticaret kolonileri kurmuşlardır. Kayseri'de ticaret merkezi kurdular.

✓ Asurlular, Mezopotamya uygarlığını Anadolu'ya tanıtmıştır.

✓ Sümerlerden öğrendikleri Çivi yazısını Anadolu'ya taşımışlardır.

*** Başkentleri Ninova'da dünyanın ilk kütüphanesini kurdular. Kütüphane kurmaları kültüre ve edebiyata verdikleri önemi göstermektedir.

2. ANADOLU MEDENİYETLERİ

Tarih boyunca Ege, Akdeniz ve Karadeniz ile çevrili yarımadaya anadolu ismi verilmiştir.

*** Anadolunun medeniyetler tarafından önemli bir yerleşim merkezi olmasında;

- ✓ İklimin insan yaşamına uygun olması
- ✓ Yer altı kaynakları bakımından bölgenin zengin olması
- ✓ Doğu ve batı medeniyetlerine köprü olması
- ✓ Zengin su kaynaklarına sahip olması gibi faktörler etkili olmuştur.

Anadolu Uygarlıkları

1. Hititler
2. Urartular
3. Frigler
4. Lidyalılar
5. İyonlar

1. Hititler

- ✓ Başkenti Hattuşaş (Çorum)
- ✓ Anadolu'da kurulan ilk uygarlıktır.
- ✓ Çivi ve hiyeroglif (resim yazısı) kullanıldı.
- ✓ Geçim kaynakları tarım ve hayvancılıktır.

*** Anal denilen tanrıya hesap verdikleri yıllıklar ilk tarih yazıcılığı sayılır.

*** Hititler ile Mısırlılar arasında tarihte ilk bilinen yazılı antlaşma olan Kadeş antlaşması imzalanmıştır.

*** Tavanana adını verdikleri kraliçeleri devlet yönetiminde etkilidir.

*** Hititlerde çok tanrılı bir din anlayışı vardır hatta tarihte Hitit medeniyetine “Bin tanrı ili” de denilmektedir.

2. Urartular

- ✓ Başkenti Tuşpa (Günümüzde Van)
- ✓ Maden işçiliği ve mimari gelişmiştir.
- ✓ Sulama amaçlı ilk göletleri yaptılar. (Şamran Su Kanalı)
- ✓ Mezarlarını oda biçiminde yapıp içine eşyalarını koydular, ölümden sonraki hayata inanmışlardır.

3. Frigler

- ✓ Başkentleri Gordion (Günümüzde Ankara'da yer alır.)
- ✓ En önemli geçim kaynakları tarımdır.
- ✓ Madencilik, dokumacılık, seramik sanatı ile uğraştılar.

*** “Fibula” denilen çengelli iğneyi, kilim ve seramiği kullandılar. “Tapates” denilen kilimler dokumuşlardır.

***En ünlü kralı Midas’dır. Hakkında iki hikaye vardır “Eşek kulaklı midas efsanesi ve dokunduğu herşeyi altın yapması”

*** Tümülüs adını verdikleri kaya mezarlara ölümlerini eşyaları ile birlikte gömerlerdi (eşya ile gömülme = ahiret inancı) Kaya mezarları kabartmalarla süslenmiştir.

*** Mozaikçi mimaride ilk kez Frigler kullanmıştır.

4. Lidyalılar

- ✓ Başkentleri Sard (Sardes- günümüzde Manisa ili yakınlarında yer alır)
- ✓ Ticarete gelişmiş bir medeniyet olan Lidyalılar tarihte bilinen ilk madeni parayı kullandılar.
- ✓ Parayı bulmalarının sonucunda takas (değiş-tokuş) usulünü kaldırdılar.
- ✓ Ticaret yapmak için başkentleri Sard şehrinde Mezapotamyaya kadar uzanan Kral yolunu açtılar.

*** Kral yolu doğu ile batı arasında ki etkileşimi arttırmıştır.

5. İyonlar

- ✓ Şehir devletleri halinde yaşamışlardır, başkentleri yoktur. En önemli şehirleri Efes, Milet, Foça, İzmir’dir.
- ✓ Deniz ticareti ve kolonicilik yapmışlardır.
- ✓ Bilim ve edebiyatta en gelişmiş uygarlıktır.
- ✓ Bugünkü Avrupa ülkelerinin temelini atmışlardır. Özgür düşünce ve bilim gelişmiştir.

- Tales-Felsefe
- Pisagor-Matematik
- Hipokrat-Tıp
- Herodot-Tarih
- Homeros-Edebiyat

Önemli
Bilim
adamlarıdır